

pisní československých (1903). [Jos. Bartoška: Z paměti a života F. B. (1907). Mil. Hýsek: Literární Morava (1911). E. Axman: Morava. Jos. Černík v D XXVIII-1906, 292 a XXIX-1907, 165. Památce Fr. Bartoše (Zlín 1937). L. Janáček o lid. písní a hudbě (vydal J. Vysloužil). J. Vysloužil (ČL XLIII-1956, 110). O. Hrabalová (LT VIII-1957, 91). T. Straková: F. B. a L. Janáček, vzájemná korespondence (Gotwaldov 1957). — A. G.] *

Bartoš František, český skladatel a hud. kritik, n. 13. VI. 1905, Brněnec (u Poličky). Stud. na R na Žižkově, pražskou kons. (skladbu u K. B. Jiráka a J. Křičky, 1921/25) a její mistrovskou šk. (u J. B. Foerstra, 1925/28). Vykonal st. zkoušku ze hry na klavír (1928). Člen pokrokové hud. skupiny Mánesa a UB. Vyučoval na pražské kons. (1929/31, substitute za E. Schulhoffa) a věnoval se skladbě a hud. kritice. Hud. referent Lidových novín (1931/37), redaktor Nár. politiky (1937/45), po osvobození referoval v Zeměděl. novinách (1945/43) a byl členem umělec. správy ČF (1945/51), redaktorem v Museu B. Smetany (1951/52), odř. redaktorem klasické hudby v KLHU (1953/56), pak samost. skladatel a věd. pracovník s podporou ČHF (1957/59). Mimo to referent Českého světa (1928/29), Signálu (1929/30), Rozprav Světina, Literárních novin aj. Jako spolured. Tempa (1935/38 s J. Tomáškem a 1946 až 1948 s V. Holzknemtem) se zasloužil o velmi dobrou úroveň řad. hudebního čsp. Ve skladbě vyšel z Foersterovy lyriky a Novákovy stavebnosti, oblíbil si francouzské texty a pokrokové náměty (hudba k Molièrově hře Měšťák šlechticem) a dospěl k hodnotným dílům, zvl. v komor. tvorbě (II. smyčc. kvartet). Za okupace oddal se studiu života a děl Smetanových, z čehož vznikla jeho populární práce *Smetana ve vzpomínkách a dopisech* (1939) a spolupráce na edici Smetanových partitur. Za okupace napsal sbor *Láska* (1939) a inspiroval se poesíí V. Nezvala (*Deštivé obrazy*). Po osvobození bránila jeho tvůrčímu rozvoji častá nemoc. Smetanovský badatel vyspělé úrovně, skladatel přísné slohové kázně a intelektuální povahy, věnuje se hojně činnosti spisovatelské a ediční.

Skladby klavírní: *Danse simple* (1936, Klavír 1937 a 1947 v HM), *Tři tance z Měšťáka šlechticem* (Melantrich 1935) a *Malá klav. suita* (1936); komorní: *Duo* pro h. a vlu op. 13 (1937, prov. P 1937, HM 1940), *Polka rusticana* pro dech. trio (1952, prov. Sušice 1954), *I. smyčc. kvartet* op. 5 (1928, prov. P 1928), *II. op. 10* (1933/35, prov. P 1933, HM 1947 v part., cena Spolku pro kom. hudbu 1935), *Škola žen*, suita pro dech. kvarteto (1936, rozhl. 1939, Ultraphon 1948), *Scherzo* pro dech. kvinteto (1932, rozhl. 1935, HM 1943 v part., Ultraphon 1943), *Měšťák*

šlechticem, suita pro dech. kvinteto (1934, rozhl. 1935, HM 1943, Ultraphon), *smyčc. sextet* op. 4 (1926, rozhl. 1934); orchesterální: *suita* z hudby k frašce op. 6 (1928, prov. P 1928 a na festivalu MSSH v Amsterdamu 1933), *Rozhlasová hudba* op. 12 (1936, prov. P 1936 a na festivalu v Londýně 1938), *Škola žen* (Molière, suita, rozhl. P 4. IV. 1939), *Skizzy ke Gogolovu Revizoru*, suita op. 17 aj. — Písně: *Bouquet de l'amour* op. 1a (4. J. Neruda, 1923/24), *Tři písně* na slova moderní franc. lyriky op. 7 (J. Cocteau, I. Goll, Fr. Mauriac, 1928, prov. P 1931, HM 1931), *Burlesky* op. 11 (4. M. Jacob a V. Nezval, 1933/34, prov. P XII. 1934, HM 1937), *Deštivé obrazy* op. 16 (10. V. Nezval, 1945, prov. P 1949, HM 1949), *Černý...* (5. L. Hughes, 1959, prov. P 1961); t. *Kuplet o Robinetovi* (1934, vyd. 1934) aj. — Sbory: a) ženské: *Dva ženské sbory* op. 15 (J. Neruda, 1942, druhý proveden Bo 10. XII. 1947, P 1945, Melantrich, t. cena); b) mužské: *Klid* op. 1b (A. Sova, 1923), *Přišel jsem k své milé* op. 3a (Fr. Šrámek, 1925), *Hudba na náměstí* op. 3b (J. Hořejší, 1927), 1917 op. 9 (J. Hora, 1930), *Láska* op. 14 (K. Toman, 1939). Melodram: *Jaro* op. 2 (Fr. Šrámek, 1925, prov. P 1925, P 1926, Čechák). Scénické hudby: *Alchymista* (Vančura, Bc 1932), *Učitel a žák* (Vančura, rozhl. 1934), *Měšťák šlechticem* (Molière, 1934), *České jesličky* (Port—Stejskal, 1936), *České pašije* (1937), *Marie Stuartovna* (Schiller), *Revizor* (Gogol, 1936) aj. Těž *Vánoce*, pásmo lid. koled a písní pro sbor, sóla a orch. a hudba k filmu *Pražský hrad* (1932).

Literární práce: a) o Smetanovi: *Smetana ve vzpomínkách a dopisech* (1939, Topičova ed., přeprac. a rozšíř. vydání 1941, 1948, 1954, KLHU s obrazy, německy překl. A. Schebek, Artia 1954, angl. překlad M. Rustbridge, Artia 1955), *Studentské vánoce B. Smetany* (P 1939, A. J. Boháč), *Z dopisů B. Smetany* (se Zd. Němcem, P 1947, Pourova ed.), *B. Smetana* (v publ. České postavy, P 1940, L. J. Peroutka), *Poslední Smetanova revise Libuše* (R VIII-1942/43), *Smetanův hud. rukopis* (HVk XXXVII-1944), *B. Smetana a St. Moniuszko* (Svět v obrazech 1949), *Ke genezi Smetanovy Prodané nevěsty* (Musikologie III-1954), *Pensée fugitive a jiné smetanovské problémy* (HRO IX-1956, polemika s Rob. Smetanou); b) čes. soudobá hudba: *Tschechische Musik in Prag* (Auftakt XII-1932), *Janáčkovy dopisy dr. Fr. Skácelíkovi* (T XX-1947/48), *Foerster-učitel* (Nár. politika 30. XII. 1944), *Nové kom. skladby L. Vycpálka* (T IX-1931), *Čtvrttónová opera Al. Háby* (t.), *P. Bořkovec* (HVk XXXVII-1944), *J. Křička* (ČUD 1941), *Mir. Krejčí* (t.), *V. Talich* (ve sborníku, P 1943); c) cizí skladatelé: *Mozart. Listy otci* (výběr a překlad s M. Erhartovou, P 1930, V. Čechák), rozšíř.

signatura: P/0-VII-45
 → divadelní oddělení 1727

W. A. Mozart v dopisech (P 21937, Topičova ed., 1956, KLHU), *Vlastní životopis V. Jilovce* (překlad, úvod, komentář, P 1940, Topičova ed.), *Nekrolog J. S. Bacha* (Agricola—Ph. E. Bach, překlad P 1930, v. Cechák). Mimo to článek *Českoruský dirigent E. Nápravník* (Svět v obrazech 1949), *Padesát let ČF* (v publ. Pražské jaro 1946) a v rkp překlad Stravinského Hud. poetiky, *Praha B. Smetany* (s M. Vostřelem) a *Themat. soupis díla B. Smetany* (začato se Zd. Němcem). Edice, revise: ved. redaktor *Studijního vydání děl B. Smetany* (13 sv. partitur, 1940/62), revise *Mé vlasti*, Doktor Faust, Oldřich a Božena, klav. výtahů Violy, Hubičky, Dalibora, Prodané nevěsty, Libuše, Pensée fugitive aj. Revise *Mičovy Sinfonie in Re* (HM) a *Concertina notturna in Dis* (MAB 19). Předs. redakční komise Souborného díla A. Dvořáka. Organisačně se zasloužil o Pražské jaro (1946/48). [Vlastní profil v R VII-1941/42, 29. J. Bachtík (Hro VIII-1955, 538). V. Holzknecht: J. Ježek & Osvozené div. (KLHU 1957, 40, 415 aj.). Referáty o pracích: R I-1935/36, 65, t. VI-1940/41, 53. HV XXII-1941, 60, 66. HVK XXXIV-1941, 92. Skladby: Hro III-1926/27, 87 (Jaro). Klíč I-1930/31, 284 (Tři písně). R II-1936/37, 115 (Duo pro h. a vlu), t. IV-1938/39, 65. HVK XXXIII-1940, 270, 298. Hro VIII-1955, 575. Zprávy: T XV-1936, 36, t. XVI-1937, 54. K polemice s Rob. Smetanou srov. Hro IX-1956, 229 a X-1957, 182, 237. Matějček. Skladatelé dneška.] *

Bartoš Jan, český dramatik a divad. historik, n. 23. II. 1893, Rychnov nad Kněžnou, z. 6. V. 1946, Praha. Bratr *Josefa B². Po mat. na klas. G v Praze-Král. Vinohradech (1912) stud. práva na KU (JUDr.). Úředník intendant ND, účastnil se založení Dramatického svazu a Dramatického klubu, redigoval Novou scénu, založil a vedl divad. oddělení NM. Napsal několik divad. her a teoret. článků a věnoval se zvl. dějinám založení ND: *ND a jeho budovatelé* (P 1931), *Budování ND* (Legenda a skutečnost; P 1934, Girgal), *Legenda o budování ND a její obhájce* (t. 1935). Významná je kniha *PD a jeho činohra* (1937), dílo obdobné (přes metodickou odlišnost) práci bratra *Josefa B. o opeře PD. *

Bartoš Jan Zdeněk, čes. skladatel, n. 4. VI. 1908, Dvůr Králové n. L. Učil se na housle u K. Hršla v Hradci Král., absol. 2roční obch. školu (1924) a byl úředníkem. Získal hud. praxi v četných orch., kde hrál housle. Sestavil vlastní hud. soubor (1928) a byl pak konc. mistrem franc. námořní spol. Messageries Maritimes v Marseille, na jejíž lodích processoval Středozemí, Střední i Dálný východ, vých. Afriku a Madagaskar (1929/31). Krátce působil v Paříži a po návratu domů stud. odborně hud. teorii (od

1933), zprvu na odborné škole pro hud. pedagogy při Uměleckém sdruž. českých učitelů hudby, pak na pražské kons. (skladbu u O. Sína, 1935/39) a v mistr. škole Jar. Kříčky (absolv. 1943). Vyučoval krátce v Praze-předměstí hud. výchově na středních školách, připravoval ke stát. zkouškám z hudby na dvouročním hud. pedagogiu Uměleckého sdruž. českých učitelů hudby, hrál v orchestrech (FOK) aj. Po osvobození se věnoval mládežnickým souborům a byl umělec. vedoucím zvl. v pěveckém a hud. souboru Jana Švermy v Motorletu v Jinonicích. Účastnil se výstavby hud. života; úředník minist. kultury (do 1956), od VI. 1956 vedoucí hud. odboru minist. školství a kultury, hlavní red. KLHU (1959/61). Nositel vyznamenání Za vynikající práci (1955). Bohatá zkušenost a těžký život strádajícího hudebníka odrazily se i v jeho díle. Má kořeny v lidu a je spjato s jeho osudy, projevuje vroucí poměr k dětem. Za okupace reagoval B. proti fašistickému násilí baletem Hanuman a jako ohlas květnového povstání v Praze napsal Tři revoluční pochody (1945). Po osvobození přispěl k budovat. úsilí lid. demokratické republiky četnými pionýrskými a mládežn. písněmi i bohatou organis. činností. Technicky pohotový, invenčně působivý.

Klavírní: *Dvouhl. invence* op. 5 (1937, Ed. Continental 1947), *Lyrické scény* op. 39 (1945, prov. P 4. VI. 1946, Ostrava 1948, Ant. Jablunka), sonáta op. 70 (1955, prov. P 1956, cena v jubil. soutěži SČS a ČHF 1955, KLHU 1956). — Komorní: *Partita* pro sólovou violu op. 36 (1944, prov. P 1. II. 1946), *sonatina* pro vlu a klavír op. 46 (1947, prov. P 1948, KLHU 1950), *Malá suita ve starém slohu* pro vlu a vc. op. 1 (1935, rozhl. 22. IX. 1938), *Duetto* pro h. op. 60 (1951, prov. P 11. X. 1954, KLHU 1953), *sonáta* pro vc. a klavír op. 17 (1938, prov. P 14. VI. 1939), *Domácí hudba* pro 2 h. a vlu op. 30 (1942, prov. P 2. XII. 1942, Ed. Continental, cena ČAVU 1943), *Dva kusy* pro h. a harfu op. 67 (1953, prov. P 1954). — Kvartety smyčc.: I. op. 22 (1940, prov. P 2. XII. 1942; poctěno ČAVU 1941 a odměnou pražské kons.), II. op. 43 (1946, prov. P 10. XII. 1946, KLHU 1951), III. op. 49 (1948, prov. P 1948), IV. op. 57 (1951, prov. na přehl. SČS 1951; poctěno v soutěži Hábova kvarteta), V. op. 66 (1952, prov. P 20. X. 1952), VI. op. 72 (1956, prov. Č. Těšín 21. XI. 1956), VII. op. 73 (1956). Kvintet pro fl., h., vlu, vc. a kytaru op. 45 (1947, rozhl. 1947); dech. kvintet op. 42 (1946, rozhl. P 26. VI. 1947), *Čtyři starofranc. tance* op. 7 (1935, rozhl. 15. X. 1935), *Thema con variazioni* op. 11 (1936, prov. P 17. I. 1939), *Scherzo* na lid. motivy (1938, prov. P 17. I. 1939); *nonet* op. 19 (1939, prov. P 22. VI. 1939; poctěno ČAVU